

Sarajevo, 03.10.2022. godine

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
26.09.2022. – 30.09.2022.

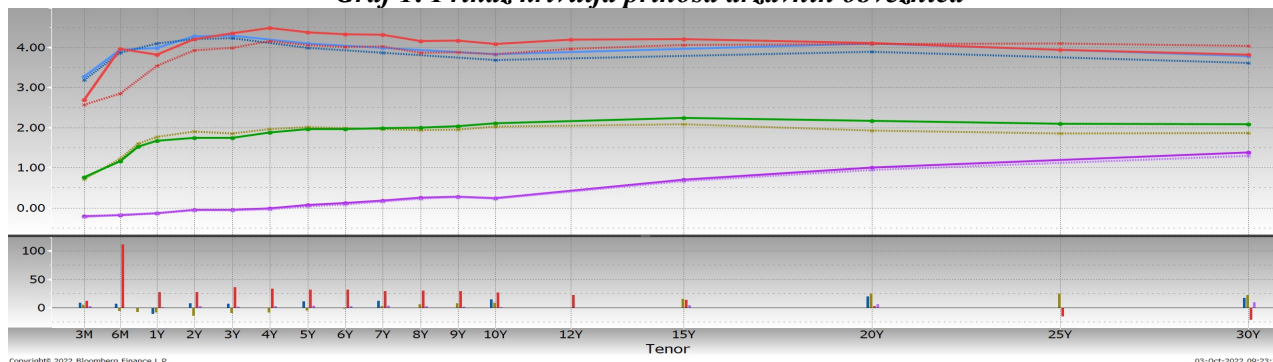
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	23.9.22	-	30.9.22	23.9.22	-	30.9.22	23.9.22	-	30.9.22	23.9.22	-	30.9.22
2 godine	1.92	-	1.76	4.20	-	4.28	3.96	-	4.23	-0.07	-	-0.05
5 godina	2.02	-	1.96	3.98	-	4.09	4.07	-	4.39	0.04	-	0.07
10 godina	2.02	-	2.11	3.68	-	3.83	3.83	-	4.09	0.24	-	0.24

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	23.9.22	-	30.9.22
3 mjeseca	0.767	-	0.801
6 mjeseci	1.220	-	1.156
1 godina	1.818	-	1.710

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 30.09.2022. godine (pune linije) i 23.09.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Tijekom prošlog tjedna zabilježena su volatilna kretanja prinosa obveznica eurozone. Na tjednoj razini prinosi obveznica kraće ročnosti su smanjeni, dok je kod obveznica sa dužim rokom dospelja nastavljen rast prinosa. Prinosi njemačkih dvogodišnjih obveznica su zabilježili pad od 16 baznih bodova, dok je kod desetogodišnjih obveznica rast prinosa iznosio preko 8 baznih bodova. Slično, u Italiji su prinosi dvogodišnjih obveznica smanjeni za 16 baznih bodova, a prinosi desetogodišnjih obveznica povećani za 18 baznih bodova.

Izjave zvaničnika ECB i tijekom prošlog tjedna su išle u pravcu potrebe daljeg povećanja kamatnih stopa uslijed izuzetno visoke inflacije. Na kraju tjedna je objavljen preliminarni podatak da je u rujnu u eurozoni inflacija dostigla novi rekord od 10,0%. Potpredsjednik ECB De Guindos je izjavio da inflacija u eurozoni postaje sve više izražena, dok ekonomski rast slabi kako se ova regija bori sa efektima rata u Ukrajini. Predsjednica ECB Lagarde je ponovila da će ECB na sljedećih nekoliko tjedna povećavati kamatne stope, naglašavajući da je primarni cilj cjenovna stabilnost, a ne da se proizvede recesija. Navedeno je na početku utjecalo na nastavak rasta prinosa obveznica, uključujući prinose obveznica kraće ročnosti, ali je do korekcije došlo u srijedu nakon što se BoE uključila na finansijsko tržište kako bi zaustavila kolaps tržišta, pa je pad prinosa na prednjem dijelu krive nastavljen do kraja tjedna.

Predsjednica Lagarde je na pitanje o najvjerojatnijoj novoj vladi Italije, izjavila da ECB neće upotrijebiti novi program hitne pomoći da kupuje obveznice članica koje prave „greške u politikama“. Nova Vlada Italije na čelu sa Meloni će naslijediti jedan od najvećih tereta duga u eurozoni u vremenu kada dolazi do rasta troškova zaduživanja i očekivane recesije. Lagarde je, odgovarajući na pitanja u Europskom parlamentu o mogućnosti ECB da upotrebom Transmisijskog instrumenta zaštite (TPI) pomogne Italiji, izjavila da ne bi navodila bilo koju zemlju, ali da je svrha ovog programa da pruži podršku fiskalno opreznim zemljama, dok bi ostale trebale aplicirati za financijsko spašavanje. Navedeni program je najavljen još u srpnju, ali do sada još uvijek nije upotrijebljen.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.) RUJAN	9,7%	10,0%	9,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.) RUJAN	4,7%	4,8%	4,3%
3.	Monetarni agregat M3 – EZ (G/G) KOLOVOZ	5,4%	6,1%	5,7%
4.	Stopa nezaposlenosti – EZ KOLOVOZ	6,6%	6,6%	6,6%
5.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka RUJAN	5,5%	5,5%	5,5%
6.	Stopa nezaposlenosti – Italija KOLOVOZ	7,9%	7,8%	7,9%
7.	Stopa nezaposlenosti – Belgija KOLOVOZ	-	5,8%	5,9%
8.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ RUJAN	95,0	93,7	97,3
9.	Ifo indeks poslovne klime – Njemačka RUJAN	87,0	84,3	88,6
10.	Ifo indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka RUJAN	79,0	75,2	80,5
11.	GfK indeks povjerenja potrošača – Njemačka LISTOPAD	-39,0	-42,5	-36,8
12.	Indeks povjerenja potrošača – Francuska RUJAN	80	79	82
13.	Indeks povjerenja potrošača – Italija RUJAN	95,1	94,8	98,3
14.	Industrijske prodaje – Italija (G/G) SRPANJ	-	16,3%	17,9%
15.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G) KOLOVOZ	-	3,7%	2,8%
16.	Maloprodaja – Španjolska (G/G) KOLOVOZ	-	0,0%	-0,5%
17.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G) KOLOVOZ	-3,7%	-3,8%	-4,6%
18.	Obujam maloprodaje – Irska (G/G) KOLOVOZ	-	-5,6%	-7,1%
19.	Obujam maloprodaje – Finska (G/G) prelim. KOLOVOZ	-	-4,8%	-4,5%

SAD

Prinosi na američke državne obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili rast između 8 i 15 baznih bodova. Veći rast prinosa bio je zabilježen na srednjem i krajnjem dijelu krive, koja je i dalje inverzna.

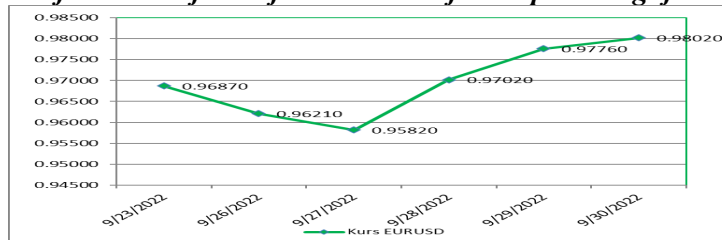
Kreatori monetarne politike Fed-a su generalno stava da Fed u narednom razdoblju treba i dalje povećavati referentnu kamatnu stopu ubrzanim tempom kako bi se smanjili inflatorni pritisci. Predsjednica Fed-a iz Bostona Collins je izjavila da Fed treba „srušiti“ neprihvatljivo visoku inflaciju, što će uzrokovati rast stope nezaposlenosti, dok recesija nije neizbježna, te je dodala da postoje naznake da su cjenovni pritisci možda već dosegli vrhunac. Collins je jasno dala do znanja da u potpunosti podržava agresivnije nastojanje Fed-a da ukroti inflatorne pritiske koji se kreću na najvišim razinama u posljednjih 40 godina. S druge strane, predsjednica Fed-a iz Clevelanda Mester je istaknula da očekuje rast stope nezaposlenosti u narednom razdoblju, ali da ista neće premašiti razinu od 5%. Predsjednik Fed-a iz Atlante Bostic je izjavio da vjeruje da Fed može ukrotiti inflaciju bez značajnog gubitka radnih mjesta s obzirom na kontinuirani zamah gospodarskog rasta. Predsjednica Fed-a iz San Franciska Daly je izjavila da je Fed predan povećanju referentne kamatne stope sve dok ne vrati stabilnost cijena, te je naglasila da bi se to trebalo pokušati učiniti na način kojim bi se izbjegao teži pad ekonomskih aktivnosti.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PCE deflator (G/G)	KOLOVOZ	6,0%	6,2%	6,4%
2.	Osobni prihodi (M/M)	KOLOVOZ	0,3%	0,3%	0,3%
3.	Osobni rashodi (M/M)	KOLOVOZ	0,2%	0,4%	-0,2%
4.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	23. RUJNA	-	-3,7%	3,8%
5.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	24. RUJNA	215.000	193.000	209.000
6.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	14. SVIBNJA	1.385.000	1.347.000	1.376.000
7.	PMI prerađivački sektor - Čikago	RUJAN	51,8	45,7	52,2
8.	GDP (G/G) F	II tromjesečje	-0,6%	-0,6%	-1,6%
9.	Indeks potrošačkog povjerenja	RUJAN	104,6	108,0	103,6

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 0,9687 na razinu od 0,9802.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Tijekom proteklog tjedna financijsko tržište u Velikoj Britaniji je bilo veoma turbulentno, što je dovelo do toga da prinosi na državne obveznice zabilježe veliki rast. Tijekom trgovanja prinosi na tridesetogodišnje obveznice Velike Britanije su povećani iznad 5%, prvi put od 2002. godine. Nakon ovih događanja BoE je donijela odluku da intervenira na financijskom tržištu u smislu otkupa državnih obveznica, iako je trebala krenuti sa programom smanjenja kvantitativnih olakšica. Nakon ovih odluka prinosi su se stabilizirali. Glavni ekonomista BoE Pill je istaknuo da je novi program otkupa obveznica usmjeren ka neutraliziranju tržišnih disfunkcija, a ne ka ograničenju prinosa ili ponudi jeftinih kredita Vladi ili financijskim institucijama.

Ekonomija Velike Britanije je ostala ispod pred pandemijskih razina, prema podacima koji su objavljeni u petak. Agencija za statistiku je objavila da je finalni GDP za Veliku Britaniju u II tromjesečju povećan za 0,2%, dok je preliminarni podatak iznosio -0,1%, što znači da Velika Britanija još uvijek nije utočila u recesiju. Agencija za statistiku je revidirala procjenu za oporavak zemlje nakon pandemije Covid19, koja odražava veći udar na ekonomiju nego što se očekivalo 2020. godine, kada su zdravstvene blokade zatvorile kompanije širom zemlje.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	RUJAN	-	8,7%	8,2%
2.	Nationwide cijene kuća (G/G)	RUJAN	9,9%	9,5%	10,0%
3.	GDP (G/G) F	II tromjesečje	2,9%	4,4%	10,9%
4.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	KOLOVOZ	1,4	1,1	1,5
5.	Odobreni hipotekarni krediti	KOLOVOZ	62.000	74.300	63.700

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,89294 na razinu od 0,87751. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,0859 na razinu od 1,1170.

JAPAN

Tijekom proteklog tjedna premijer Japana Kishida je dao instrukciju ministrima da sastave paket ekonomskih poticaja koji će uključivati mjere za ublažavanje štete prouzrokovane rastućim cijenama sa kojom se najviše suočavaju poduzeća i kućanstva. Kreatori monetarne politike Japana su zabrinuti zbog rizika od moguće recesije u SAD i u drugim zemljama glavnih trgovinskih partnera, zbog čega bi se Japan sve više oslanjao na domaću potrošnju za jačanje ekonomskog rasta. Ministarstvo financija je u petak objavilo da je Japan tijekom prošlog tjedna potrošio rekordnih 2,8 bilijuna JPY (19,7 milijardi USD) kako bi podržao JPY, iscrpljujući gotovo 15% sredstava koja su im bila dostupna za intervencije na tržištu. Iznos je bio manji od 3,6 bilijuna JPY, koliko su inače brokeri procijenili da je potrošeno na prvu intervenciju Japana u posljednje 24 godine kako bi zaustavili snažnu deprecijaciju valute.

Guverner BoJ Kuroda je podržao izjavu ministra financija Suzukija da su snažne volatilnosti JPY nepoželjne, te je naglasio odlučnost da se zadrže ultraniske kamatne stope koje analitičari optužuju da su ubrzale deprecijaciju JPY. Prema njegovim riječima, posvećenost BoJ ultraniskim kamatnim stopama na sadašnjim ili još nižim razinama vjerojatno neće potrajati duže razdoblje, što sugerira da bi se smjernice mogle promijeniti u ovisnosti o tome koliko je potrebno ekonomiji da u potpunosti izađe iz krize koju je izazvala pandemija. Kuroda je dodao da postoji sve veći strah od globalnog ekonomskog usporavanja, koje bi moglo da negativno utječe na ekonomiju Japana.

Članovi Odbora BoJ su se složili da se inflacijski utjecaj nedavnog oštrog kretanja JPY mora pomno pratiti, te su ponovili odlučnost da zadrže ultrastimulativnu monetarnu politiku, čak i kada je snažna deprecijacija JPY uznemirila financijska tržišta.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno
					razdoblje
1.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	RUJAN	-	51,0	51,5
2.	PMI indeks uslužnog sektora P	RUJAN	-	51,9	49,5
3.	Kompozitni PMI indeks P	RUJAN	-	50,9	49,4
4.	Indeks proizvod. cijena uslužnog sektora (G/G)	KOLOVOZ	2,4%	1,9%	2,0%
5.	Porudžbine strojnih alata (G/G) F	KOLOVOZ	-	10,7%	5,5%
6.	Vodeći indeks F	SRPANJ	-	98,9	100,3
7.	Koincidirajući indeks F	SRPANJ	-	100,1	99,2
8.	Stopa nezaposlenosti	KOLOVOZ	2,5%	2,5%	2,6%
9.	Industrijska proizvodnja (G/G) P	KOLOVOZ	1,8%	5,1%	-2,0%
10.	Maloprodaja (G/G)	KOLOVOZ	2,8%	4,1%	2,4%
11.	Indeks započelih kuća (G/G)	KOLOVOZ	-4,0%	4,6%	-5,4%

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 138,93 na razinu od 141,88. JPY je deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 143,31 na razinu od 144,74.

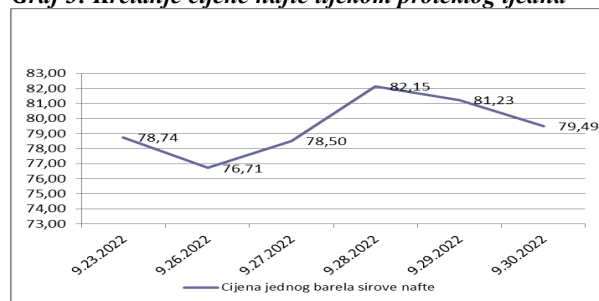
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 78,74 USD (81,82 EUR).

Početkom tjedna cijena nafte je nastavila da se smanjuje pod utjecajem zabrinutosti zbog potencijalnog smanjenja tražnje za ovim energentom i očekivane recesije koja je potaknuta snažnim rastom kamatnih stopa širom svijeta, kao i pod utjecajem aprecijacije USD, koja limitira mogućnosti kupovine nafte iz drugih valuta. Međutim, u utorak je Rusija objavila da očekuje da će OPEC+ smanjiti obujam proizvodnje za oko 1 milijun barela dnevno na sastanku koji se održava u listopadu, što je utjecalo na rast cijene. Rast je nastavljen i u srijedu jednim dijelom i zbog podataka da su zalihe nafte smanjene više nego što se očekivalo, dok se i tražnja oporavila. Tržišni analitičari smatraju da bi cijena nafte, koja je pala za više od 22% u trećem tromjesečju, mogla značiti donju razinu cijene jer kineska potražnja pokazuje znakove oporavka i američka prodaja strateških rezervi se približava kraju. Cijena je u četvrtak postupno smanjena. OPEC+ je započeo razgovore o smanjenju proizvodnje nafte na sastanku koji se održava 5. listopada jer krhka globalna ekonomija nastavlja da utječe na cijenu nafte. Stupanj smanjenja ponude nafte se još uvijek razmatra, navode pojedini zvaničnici OPEC+. Trgovanje naftom je u petak bilo nestabilno, uglavnom zbog očekivanja ishoda sastanka OPEC+.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 79,49 USD (81,10 EUR), a u odnosu na prethodni tjedan cijena je povećana za 0,95% prvi put u posljednjih pet tjedana.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.643,94 USD (EUR 1.697,06).

Zlato je imalo prilično nestabilan tjedan u kojem je cijena zabilježila najnižu razinu u posljednje dvije godine, ponovo zbog aprecijacije USD, ali je blagi oporavak nastupio sredinom tjedna nakon što je BoE donijela odluku o kupovini obveznica, kao i nakon što je USD blago deprecirao.

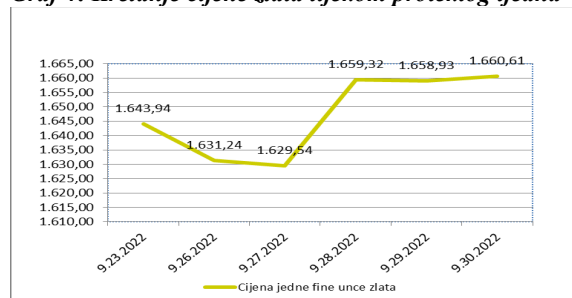
Početkom tjedna cijena zlata je nastavila da bilježi smanjenje, te se našla na najnižoj razini u posljednje 2,5 godine pod utjecajem aprecijacije USD i rasta prinosa na državne obveznice SAD. Narednog dana, u utorak, nastavljen je isti trend uglavnom zbog aprecijacije USD. U srijedu je cijena zlata povećana, jer je došlo do slabljenja dolara. Cijena je sredinom tjedna povećana i zbog odluke BoE o kupovini državnih obveznica na financijskom tržištu sa ciljem neutraliziranja tržišnih turbulencija.

Do kraja tjedna cijena ovog plemenitog metala nije bilježila značajne promjene jer očekivani rast kamatnih stopa smanjuje atraktivnost ulaganja u zlato.

Cijena zlata je u petak blago povećana pod utjecajem slabljenja dolara iako se zlato i dalje kreće ka najlošijim tromjesečnim performansama od ožujka prošle godine. Analitičari smatraju da slabljenje dolara pruža podršku cijeni zlata, ali kratkoročna očekivanja za zlato i dalje ostaju slaba. Trend kretanja cijene zlata uglavnom je vezan za kamatne stope.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.660,61 USD (EUR 1.694,15). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 1,01%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.